

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ Ε.Ε. & ΤΟ «ΚΟΥΑΡΤΕΤΟ».

- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ
- *ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (COMMISSION)*
- *ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (Ε.Κ.Τ.)*
- *ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (Ε.Μ.Σ.)*
- *ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (Δ.Ν.Τ.)*

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η φωνή των πολιτών

Ρόλος: Απευθείας εκλεγμένος νομοθετικός βραχίονας της Ένωσης

Μέλη: 751 μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Έδρα: Στρασβούργο, Βρυξέλλες και Λουξεμβούργο

<http://www.europarl.eu>

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία από τους πολίτες της ΕΕ για να εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους. Οι εκλογές γίνονται κάθε πέντε χρόνια και δικαίωμα ψήφου έχουν όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες άνω των 18 ετών (16 στην Αυστρία) —380 εκατομμύρια περίπου. Το Κοινοβούλιο έχει 751 ευρωβουλευτές από όλα τα 28 κράτη μέλη.

Η επίσημη έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου βρίσκεται στο Στρασβούργο (Γαλλία), αν και το συγκεκριμένο θεσμικό όργανο έχει τρεις έδρες εργασίας: Στρασβούργο, Βρυξέλλες (Βέλγιο) και Λουξεμβούργο. Οι κύριες σύνοδοι του Κοινοβουλίου, γνωστές ως «σύνοδοι ολομέλειας», γίνονται στο Στρασβούργο δώδεκα φορές τον χρόνο.

Πρόσθετες σύνοδοι της ολομέλειας πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες. Οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών γίνονται επίσης στις Βρυξέλλες.

Σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

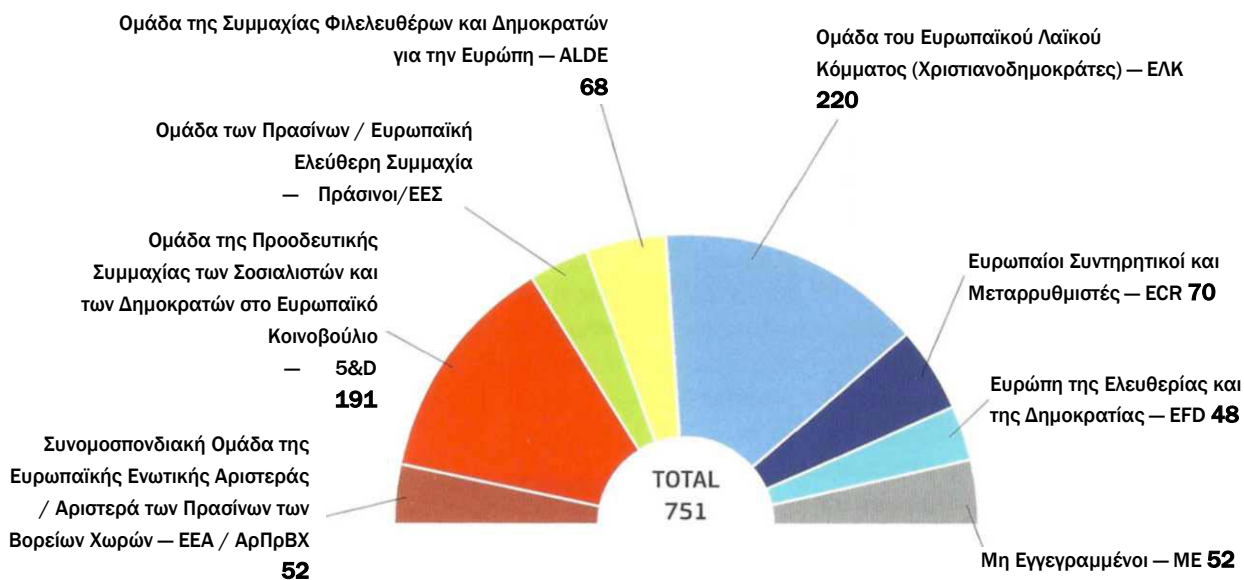
Οι έδρες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών με βάση το ποσοστό τους από τον πληθυσμό της ΕΕ.

Οι περισσότεροι βουλευτές έχουν σχέση με κάποιο εθνικό πολιτικό κόμμα στη χώρα καταγωγής τους. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα εθνικά κόμματα συγκεντρώνονται σε πολιτικές ομάδες πανευρωπαϊκού χαρακτήρα και οι περισσότεροι βουλευτές ανήκουν σε μία από αυτές.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ 2014			
Κράτος μέλος	Αριθμός ευρωβουλευτών	Κράτος μέλος	Αριθμός ευρωβουλευτών
Αυστρία	18	Ιταλία	73
Βέλγιο	21	Λετονία	8
Βουλγαρία	17	Λιθουανία	11
Κροατία	11	Λουξεμβούργο	6
Κύπρος	6	Μάλτα	6
Τσεχική Δημοκρατία	21	Κάτω Χώρες	26
Δανία	13	Πολωνία	51
Εσθονία	6	Πορτογαλία	21
Φινλανδία	13	Ρουμανία	32
Γαλλία	74	Σλοβακία	13
Γερμανία	96	Σλοβενία	8
Ελλάδα	21	Ισπανία	54
Ουγγαρία	21	Σουηδία	20
Ιρλανδία	11	Ηνωμένο Βασίλειο	73

ΣΥΝΟΛΟ

751

Τι κάνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο;

Οι κύριες αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου είναι τρεις:

1. Ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο τη νομοθετική εξουσία —θεσπίζει δηλαδή νόμους. Το γεγονός ότι εκλέγεται απευθείας βοηθά να εξασφαλιστεί η δημοκρατική νομιμότητα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.
2. Ασκεί δημοκρατικό έλεγχο σε όλα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, και ιδίως στην Επιτροπή. Έχει την εξουσία να εγκρίνει ή να απορρίπτει τον διορισμό του προέδρου της Επιτροπής και των επιτρόπων, καθώς και να κάνει δεκτή πρόταση δυσπιστίας κατά της Επιτροπής συλλογικά.
3. Ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο αρμοδιότητες σχετικά με τον προϋπολογισμό της Ένωσης και, συνεπώς, μπορεί να επηρεάζει τις δαπάνες της. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, εγκρίνει ή απορρίπτει τον προϋπολογισμό στο σύνολό του.

Οι τρεις αυτοί ρόλοι περιγράφονται λεπτομερέστερα στη συνέχεια:

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Η πιο συχνή διαδικασία για την έγκριση της νομοθεσίας της ΕΕ ονομάζεται «συνήθης νομοθετική διαδικασία» —είναι γνωστή και ως «διαδικασία συναπόφασης». Η διαδικασία συναπόφασης θέτει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σε ισότιμη βάση και οι νόμοι που εκδίδονται με τη διαδικασία αυτή είναι κοινές πράξεις του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Αυτό ισχύει για το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ που καλύπτει ευρύ φάσμα τομέων, όπως τα δικαιώματα των καταναλωτών, η προστασία του περιβάλλοντος και οι μεταφορές. Στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση που πρέπει να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η συμφωνία του Κοινοβουλίου απαιτείται για την εκπλήρωση όλων των διεθνών συμφωνιών σε τομείς που καλύπτονται από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Πρέπει να διεξάγεται διαβούλευση με το Κοινοβούλιο για μια σειρά άλλων προτάσεων, των οποίων η έγκριση απαιτείται και για ορισμένες σημαντικές πολιτικές ή θεσμικές αποφάσεις όπως: νόμοι για την κοινωνική ασφάλιση και προστασία, διατάξεις σχετικά με τους φόρους στον τομέα της ενέργειας, και η εναρμόνιση των φόρων κύκλου εργασιών και της έμμεσης φορολογίας. Επίσης, το Κοινοβούλιο συμβάλλει δραστήρια στην επεξεργασία των νέων νομοθετικών πράξεων εξετάζοντας το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής, επισημαίνοντας τις νέες νομοθετικές πράξεις που χρειάζονται και ζητώντας από την Επιτροπή την υποβολή προτάσεων.

2. Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Το Κοινοβούλιο ασκεί δημοκρατικό έλεγχο στα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα με διάφορους τρόπους. Πρώτον, πριν διοριστεί νέα Επιτροπή, το Κοινοβούλιο καλεί σε ακρόαση όλα τα προτεινόμενα νέα μέλη και τον πρόεδρο της Επιτροπής (τους οποίους ορίζουν τα κράτη μέλη). Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής δεν μπορούν να διοριστούν χωρίς την έγκριση του Κοινοβουλίου.

Ο Martin Schulz εξελέγη πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2012.

Επιπλέον, η Επιτροπή λογοδοτεί πολιτικά στο Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να κάνει δεκτή «πρόταση δυσπιστίας» με την οποία να ζητείται η συλλογική παραίτησή της.

Γενικότερα, το Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο εξετάζοντας τακτικά τις εκθέσεις που του διαβιβάζει η Επιτροπή και υποβάλλει προφορικές και γραπτές ερωτήσεις.

Τα μέλη της Επιτροπής συμμετέχουν στις συνόδους της ολομέλειας του Κοινοβουλίου και στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Ομοίως, το Κοινοβούλιο διατηρεί τακτικό διάλογο με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη νομισματική πολιτική.

Το Κοινοβούλιο παρακολουθεί επίσης τις εργασίες του Συμβουλίου. Οι ευρωβουλευτές υποβάλλουν τακτικά προφορικές και γραπτές ερωτήσεις στο Συμβούλιο, ενώ η Προεδρία του Συμβουλίου παρευρίσκεται στις συνόδους της ολομέλειας και συμμετέχει σε σημαντικές συζητήσεις. Για ορισμένους τομείς πολιτικής, που περιλαμβάνουν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο είναι το μόνο όργανο που έχει αρμοδιότητα για τη λήψη αποφάσεων. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο συνεργάζεται στενά με το Συμβούλιο σε αυτούς τους τομείς.

Το Κοινοβούλιο μπορεί, επίσης, να ασκεί δημοκρατικό έλεγχο μέσω της εξέτασης αναφορών που του υποβάλλουν πολίτες και της σύστασης προσωρινών εξεταστικών επιτροπών.

Τέλος, το Κοινοβούλιο συμβάλλει σε όλες τις συνόδους κορυφής της Ένωσης (και τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου). Κατά την έναρξη κάθε συνόδου κορυφής, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου καλείται να διατυπώσει τις απόψεις και τις ανησυχίες του Κοινοβουλίου για επίκαιρα ζητήματα και για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης εγκρίνεται από κοινού από το Συμβούλιο και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Κοινοβούλιο, σε δύο διαδοχικές αναγνώσεις, συζητά τον προϋπολογισμό ο οποίος δεν θεωρείται ότι έχει τελικά εγκριθεί πριν υπογραφεί από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου.

Η επιτροπή ελέγχου του προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου (COCOBU) παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και κάθε χρόνο το Κοινοβούλιο αποφασίζει αν θα εγκρίνει την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους από την Επιτροπή. Αυτή η διαδικασία έγκρισης είναι γνωστή με τον τεχνικό όρο «χορήγηση απαλλαγής».

Πώς λειτουργεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο;

Το Κοινοβούλιο εκλέγει τον πρόεδρό του για θητεία δύομισι ετών. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο στα άλλα όργανα της ΕΕ, καθώς και στον έξω κόσμο, και επικουρείται από 14 αντιπροέδρους. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από κοινού με τον πρόεδρο του Συμβουλίου, υπογράφει όλες τις νομοθετικές πράξεις μόλις εγκριθούν.

Οι εργασίες του Κοινοβουλίου διαιρούνται σε δύο κύρια στάδια:

- ✓ Προετοιμασία της συνόδου ολομέλειας: πραγματοποιείται από τους βουλευτές στις διάφορες κοινοβουλευτικές επιτροπές που ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας της Ένωσης. Για παράδειγμα, η επιτροπή ECON για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις ή η επιτροπή INTA για το διεθνές εμπόριο. Τα προς εξέταση θέματα συζητούνται και από τις πολιτικές ομάδες.
- ✓ Η σύνοδος της ολομέλειας: οι σύνοδοι της ολομέλειας, στις οποίες παρευρίσκονται όλοι οι βουλευτές, πραγματοποιούνται συνήθως στο Στρασβούργο (μια εβδομάδα κάθε μήνα) και μερικές φορές πραγματοποιούνται πρόσθετες σύνοδοι στις Βρυξέλλες. Στις συνόδους αυτές το Κοινοβούλιο εξετάζει την προτεινόμενη νομοθεσία και θέτει σε ψηφοφορία τροπολογίες, πριν καταλήξει σε απόφαση για το συνολικό κείμενο. Στην ημερήσια διάταξη μπορεί να περιλαμβάνονται «ανακοινώσεις» του Συμβουλίου ή της Επιτροπής και/ή ερωτήσεις σχετικά με τα όσα συμβαίνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στον υπόλοιπο κόσμο.

Κατά κανόνα, το Κοινοβούλιο μπορεί να λάβει αποφάσεις μόνον όταν τουλάχιστον το ένα τρίτο των βουλευτών είναι παρόντες κατά την ψηφοφορία. Κανονικά, λαμβάνει τις αποφάσεις του με την πλειοψηφία των ψηφισάντων. Σε ειδικές περιπτώσεις, μια απόφαση απαιτεί η πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών να ψηφίσει ευνοϊκά, για παράδειγμα όταν το Κοινοβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής ή ψηφίζει κατά τη δεύτερη ανάγνωση μιας συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το όργανο που σχεδιάζει τη στρατηγική

Ρόλος: Ορίζει πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες

Μέλη: Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων από κάθε κράτος μέλος, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Έδρα: Βρυξέλλες

<http://www.european-council.europa.eu>

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζουν οι κορυφαίοι πολιτικοί ηγέτες της ΕΕ, δηλαδή οι πρωθυπουργοί και οι πρόεδροι μαζί με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Αυτό γίνεται τουλάχιστον τέσσερις φορές ετησίως για να δώσουν στην ΕΕ συνολικά γενική κατεύθυνση και να ορίσουν προτεραιότητες. Στις συνεδριάσεις συμμετέχει επίσης και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Τι κάνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο;

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι σύνοδος κορυφής των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων όλων των χωρών της Ένωσης και αποτελεί το υψηλότερο επίπεδο πολιτικής συνεργασίας των κρατών μελών. Κατά τις συνεδριάσεις τους οι ηγέτες αποφασίζουν με συναίνεση για τη γενική κατεύθυνση και τις προτεραιότητες της Ένωσης και παρέχουν την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξή της.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν θεσπίζει νομοθεσία. Στο τέλος κάθε συνεδρίασης εκδίδει «Συμπεράσματα», τα οποία αντικατοπτρίζουν τα κυριότερα πορίσματα που προέκυψαν από τις συζητήσεις και καταγράφουν τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί, καθώς επίσης και ό,τι αφορά την παρακολούθησή τους. Τα Συμπεράσματα προσδιορίζουν τα σημαντικότερα θέματα που πρέπει να εξεταστούν από το Συμβούλιο, δηλαδή τις συνεδριάσεις των υπουργών. Μπορούν επίσης να ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για μια ιδιαίτερη δυσκολία ή ευκαιρία που αντιμετωπίζει η Ένωση.

Οι συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κατά κανόνα γίνονται τουλάχιστον δύο φορές κάθε έξι μήνες. Μπορεί να συγκληθούν πρόσθετες (έκτακτες ή άτυπες) συνεδριάσεις για την αντιμετώπιση επειγόντων ζητημάτων για τα οποία χρειάζονται αποφάσεις σε ανώτατο επίπεδο, π.χ. για οικονομικά θέματα ή ζητήματα εξωτερικής πολιτικής.

Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Οι εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συντονίζονται από τον πρόεδρο, ο οποίος αναλαμβάνει να συγκαλεί και να προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και να προωθήσει τις εργασίες του.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκπροσωπεί επίσης την Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο. Εκπροσωπεί από κοινού με τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας τα συμφέροντα της Ένωσης σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας.

Ο πρόεδρος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για μια θητεία δυόμισι ετών που μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι μια θέση απασχόλησης πλήρους ωραρίου· ο πρόεδρος δεν μπορεί ταυτόχρονα να ασκεί εθνικό αξίωμα.

Πώς παίρνει τις αποφάσεις του το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο;

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παίρνει τις περισσότερες από τις αποφάσεις του με συναίνεση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, ισχύει η ειδική πλειοψηφία, όπως στην εκλογή του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, και στην περίπτωση του διορισμού της Επιτροπής και του Υπάτου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ψηφοφορία, μόνο οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων μπορούν να ψηφίσουν.

Γραμματεία

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικουρείται από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

Σύνοδος κορυφής για το ευρώ

Εκτός από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των χωρών εκείνων που έχουν το ευρώ ως νόμισμά τους συνεδριάζουν τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο, μαζί με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε αυτές τις συνόδους κορυφής για το ευρώ καλείται επίσης και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Μπορεί να κληθεί επίσης και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οι συνεδριάσεις είναι μια ευκαιρία για να συζητηθεί η διακυβέρνηση της ευρωζώνης, καθώς και σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην οικονομική πολιτική. Η σύνοδος κορυφής για το ευρώ έχει θεσπιστεί επίσημα από τη Συνθήκη σχετικά με τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΣΣΣΔ) . Ο πρόεδρος της συνόδου κορυφής για το ευρώ διορίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ο διορισμός πραγματοποιείται ταυτόχρονα με τον διορισμό του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και έχει την ίδια διάρκεια. Το ίδιο πρόσωπο μπορεί να κατέχει και τις δύο θέσεις.

Σε μερικές περιπτώσεις οι ηγέτες των χωρών που έχουν επικυρώσει τη ΣΣΣΔ αλλά δεν χρησιμοποιούν το ευρώ ως νόμισμα συμμετέχουν επίσης σε συζητήσεις της συνόδου κορυφής για το ευρώ. Όταν οι εν λόγω χώρες δεν είναι επιλέξιμες για συμμετοχή, ο πρόεδρος της συνόδου κορυφής για το ευρώ ενημερώνει τακτικά τις χώρες αυτές καθώς και τα υπόλοιπα κράτη μέλη σχετικά με την προετοιμασία και τα αποτελέσματα των συνόδων κορυφής.

Πόσα είναι τα Συμβούλια τελικά;

Είναι εύκολο να μπερδευτείτε όσον αφορά τον ρόλο και τη σύνθεση των ευρωπαϊκών οργάνων — κυρίως, όταν εντελώς διαφορετικά όργανα έχουν καμιά φορά παρόμοιες ονομασίες, όπως τα τρία «Συμβούλια» που αναφέρονται παρακάτω.

☐ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Πρόκειται για το Συμβούλιο που αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων (δηλαδή των προέδρων και/ή πρωθυπουργών) όλων των χωρών της Ένωσης, καθώς και από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι το ανώτατο πολιτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γι' αυτό οι συνεδριάσεις του αποκαλούνται «σύνοδοι κορυφής».

☐ Το Συμβούλιο

Το όργανο αυτό, γνωστό και ως Συμβούλιο των Υπουργών, αποτελείται από τους υπουργούς των κυβερνήσεων όλων των χωρών της Ένωσης. Συνεδριάζει τακτικά για τη λήψη αποφάσεων στα επιμέρους θέματα και τη θέσπιση ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

☐ Το Συμβούλιο της Ευρώπης

Είναι όργανο που δεν έχει καμία σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για διακυβερνητικό οργανισμό στόχοι του οποίου είναι η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και

του κράτους δικαίου. Ιδρύθηκε το 1949 και ένα από τα πρώτα επιτεύγματά του ήταν η εκπόνηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Για να μπορούν οι πολίτες να ασκούν τα δικαιώματά που τους αναγνωρίζει αυτή η Σύμβαση, το Συμβούλιο της Ευρώπης δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει σήμερα 47 κράτη μέλη, περιλαμβανομένων όλων των χωρών της Ένωσης, και εδρεύει στο Στρασβούργο, στη Γαλλία.

Το Συμβούλιο

Η φωνή των κρατών μελών

Ρόλος: Αποφασίζει για πολιτικές και θεσπίζει νομοθεσία

Μέλη: Ένας υπουργός από κάθε κράτος μέλος

Έδρα: Βρυξέλλες και Λουξεμβούργο

<http://www.consilium.europa.eu>

Στο Συμβούλιο, οι υπουργοί των κρατών μελών της ΕΕ συναντιούνται για να συζητήσουν θέματα της ΕΕ, να πάρουν αποφάσεις και να θεσπίσουν νομοθεσία. Οι υπουργοί που παρίστανται στις συνεδριάσεις αυτές έχουν την εξουσία να δεσμεύουν την κυβέρνησή τους με τις ενέργειες που συμφωνήθηκαν στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου.

Τι κάνει το Συμβούλιο;

Το Συμβούλιο αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Το έργο του διαμορφώνεται στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όπου παρευρίσκεται ένας υπουργός από την κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους της Ένωσης. Σκοπός αυτών των συνεδριάσεων είναι η συζήτηση, η συμφωνία, η τροποποίηση και, τέλος, η έγκριση νομοθεσίας· επίσης, ο συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών· τέλος, ο καθορισμός της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Το ποιοι υπουργοί συμμετέχουν στην κάθε συνεδρίαση του Συμβουλίου εξαρτάται από τα θέματα στην ημερήσια διάταξη — αυτό είναι γνωστό ως «σύνθεση» του Συμβουλίου. Για παράδειγμα, αν το Συμβούλιο πρόκειται να συζητήσει περιβαλλοντικά θέματα, στη συνεδρίαση θα παρευρίσκεται ο υπουργός Περιβάλλοντος κάθε κράτους μέλους και το Συμβούλιο χαρακτηρίζεται «Συμβούλιο Περιβάλλοντος»· ομοίως, για το «Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων» ή το «Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας» και ούτω καθεξής.

Η Προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής από διαφορετική χώρα μεταξύ των κρατών μελών κάθε έξι μήνες. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου δεν είναι ο ίδιος με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η ευθύνη της κυβέρνησης που ασκεί την Προεδρία είναι να διοργανώνει τις διάφορες συνεδριάσεις του Συμβουλίου και να προεδρεύει σε αυτές. Κατ' εξαίρεση, στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων καθήκοντα προέδρου εκτελεί ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, ο οποίος ασκεί εξωτερική πολιτική εξ ονόματος του Συμβουλίου.

Για λόγους συνέχειας της δραστηριότητας του Συμβουλίου, οι εξαμήνες Προεδρίες συνεργάζονται στενά σε ομάδες των τριών. Οι εν λόγω ομάδες τριών Προεδριών («τριάδων») καταρτίζουν κοινό πρόγραμμα εργασιών του Συμβουλίου σε περίοδο 18 μηνών.

ΠΡΟΕΔΡΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ		
Έτος	Ιανουάριος- Ιούνιος	Ιούλιος-Δεκέμβριος
2014	Ελλάδα	Ιταλία
2015	Λετονία	Λουξεμβούργο
2016	Κάτω Χώρες	Σλοβακία
2017	Μάλτα	Ηνωμένο Βασίλειο
2018	Εσθονία	Βουλγαρία
2019	Αυστρία	Ρουμανία

Κάθε υπουργός που συμμετέχει στο Συμβούλιο είναι εξουσιοδοτημένος να αναλαμβάνει δεσμεύσεις εξ ονόματος της κυβέρνησής του. Επιπλέον, κάθε υπουργός που συμμετέχει στο Συμβούλιο λογοδοτεί ενώπιον των εκλεγμένων εθνικών αρχών. Αυτό εξασφαλίζει τη δημοκρατική νομιμότητα των αποφάσεων του Συμβουλίου.

Οι πέντε κύριες αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι οι εξής:

1. Θεσπίζει ευρωπαϊκή νομοθεσία. Στους περισσότερους τομείς, το Συμβούλιο νομοθετεί από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
2. Συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών, π.χ. στον οικονομικό τομέα.
3. Αναπτύσσει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ βάσει κατευθυντήριων γραμμών τις οποίες καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
4. Συνομολογεί διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών.
5. Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η λειτουργία του Συμβουλίου περιγράφεται λεπτομερέστερα στη συνέχεια.

① ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής νομοθεσίας εκδίδεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Κατά κανόνα, το Συμβούλιο ενεργεί μόνον ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, και η Επιτροπή έχει κανονικά τη ευθύνη να εξασφαλίζει την ορθή εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από τη στιγμή της έκδοσής της.

② ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ (ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) παρ' όλο που δεν ανήκουν όλα στη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο της ΟΝΕ, η οικονομική πολιτική της ΕΕ βασίζεται στον στενό συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζεται από τους υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών που συνιστούν το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων («Ecofin»).

③ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ο καθορισμός και η εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, τα οποία αποφασίζουν ομόφωνα. Την εφαρμόζει ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας μαζί με τα κράτη μέλη, που συνέρχονται στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων.

④ ΣΥΝΑΨΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο συνάπτει (δηλαδή υπογράφει επισήμως) ορισμένες συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Οι συμφωνίες αυτές μπορεί να καλύπτουν ευρείς τομείς, όπως το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν ειδικά θέματα όπως η κλωστοϋφαντουργία, η αλιεία, οι επιστήμες και η τεχνολογία, οι μεταφορές κ.λπ. Οι συμφωνίες αυτές υπόκεινται στη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε τομείς όπου διαθέτει εξουσία συναπόφασης.

⑤ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το Συμβούλιο εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εάν τα δύο όργανα δεν συμφωνήσουν, τότε ακολουθούνται οι διαδικασίες συνδιαλλαγής μέχρι να εγκριθεί ο προϋπολογισμός.

Πώς λειτουργεί το Συμβούλιο;

Όλες οι συζητήσεις και οι ψηφοφορίες του Συμβουλίου επί νομοθετικών πράξεων διεξάγονται δημοσίως. Μπορείτε να παρακολουθήσετε ζωντανά τις συνεδριάσεις αυτές μέσω του δικτυακού τόπου του Συμβουλίου.

Η συνολική συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου εξασφαλίζεται από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, το οποίο εποπτεύει την αποτελεσματική συνέχεια των συνεδριάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Το έργο του στηρίζεται από την Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων (EMA) [«Coreper» από τα γαλλικά: «Comité des Représentants Permanents»].

Η EMA αποτελείται από τους μόνιμους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε κράτος μέλος της Ένωσης διαθέτει στις Βρυξέλλες μια ομάδα («μόνιμη αντιπροσωπεία») που το εκπροσωπεί και υπερασπίζεται τα εθνικά συμφέροντά του στο επίπεδο της Ένωσης. Ο επικεφαλής κάθε αντιπροσωπείας είναι στην ουσία ο πρέσβης της χώρας του στην Ένωση. Αυτοί οι πρέσβεις συνεδριάζουν κάθε εβδομάδα στο πλαίσιο της EMA. Επικουρούνται από μια σειρά ομάδων εργασίας τις οποίες απαρτίζουν στελέχη των εθνικών διοικητικών υπηρεσιών.

Υπάρχουν δέκα διαφορετικές συνθέσεις του Συμβουλίου:

- ☞ Προεδρεύει ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας:
  - ✓ Εξωτερικών
- ☞ Προεδρεύει το κράτος μέλος που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου:
  - ✓ Γενικές Υποθέσεις
  - ✓ Οικονομικές και Χρηματοπιστωτικές Υποθέσεις
  - ✓ Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις
  - ✓ Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές
  - ✓ Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Έρευνα)
  - ✓ Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια
  - ✓ Γεωργία και Αλιεία
  - ✓ Περιβάλλον
  - ✓ Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Πώς διεξάγεται η ψηφοφορία στο Συμβούλιο;

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται με ψηφοφορία. Στις περισσότερες περιπτώσεις μια απόφαση απαιτεί ειδική πλειοψηφία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι Συνθήκες απαιτούν διαφορετική διαδικασία, π.χ. ομοφωνία στον τομέα της φορολογίας. Προκειμένου μια πρόταση να αποφασιστεί με ειδική πλειοψηφία, θα πρέπει να επιτευχθεί μια διπλή πλειοψηφία τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και πληθυσμού. Οι θετικές ψήφοι πρέπει να προέρχονται από τουλάχιστον:

- το 55% των κρατών μελών, δηλαδή 16 από τις 28 χώρες·
- τα κράτη μέλη που αντιπροσωπεύουν το 65% του πληθυσμού της ΕΕ — αυτό σημαίνει περίπου 329 εκατ. ευρώ από τον πληθυσμό των 506 περίπου εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, για να αποτραπεί η λήψη απόφασης, πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τέσσερις χώρες που ψήφισαν κατά, που να αντιπροσωπεύουν πάνω από το 35% του πληθυσμού.

Οι εν λόγω κανόνες σημαίνουν ότι όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το Συμβούλιο απολαμβάνουν ευρείας υποστήριξης σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά επίσης ότι μικρές μειονότητες δεν μπορούν να εμποδίσουν την λήψη απόφασης. Πριν από τον Νοέμβριο του 2014, χρησιμοποιούνταν διαφορετικό σύστημα σύμφωνα με το οποίο κάθε χώρα διέθετε έναν ορισμένο αριθμό ψήφων.

Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου επικουρεί τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τον πρόεδρο του όσο και το Συμβούλιο και τις εκ περιτροπής Προεδρίες. Διευθύνεται από έναν γενικό γραμματέα ο οποίος διορίζεται από το Συμβούλιο.

Η Ευρωομάδα (Eurogroup)

Όλα τα κράτη μέλη συμμετέχουν στην οικονομική και νομισματική ένωση (ONE), γεγονός που σημαίνει ότι συντονίζουν τη χάραξη των οικονομικών τους πολιτικών και αντιμετωπίζουν τις οικονομικές αποφάσεις ως θέμα κοινού συμφέροντος για όλους. Ωστόσο, όλα τα κράτη μέλη δεν έχουν ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ ούτε έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα. Ορισμένα κράτη μέλη επέλεξαν να μη συμμετάσχουν προς το παρόν, ενώ άλλα προετοιμάζουν ακόμα τις οικονομίες τους για να ανταποκριθούν στα κριτήρια εισόδου στη ζώνη του ευρώ. Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ πρέπει να συνεργάζονται στενά και υπόκεινται επίσης στην ενιαία νομισματική πολιτική που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Επομένως, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ χρειάζονται ένα βήμα για να συζητούν και να αποφασίζουν σχετικά με τις πολιτικές για τη ζώνη του ευρώ. Αυτό δεν μπορεί να είναι το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων (Ecofin), δεδομένου ότι αυτό περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη.

Οι νέοι κανόνες της ΕΕ για την οικονομική και χρηματοπιστωτική διακυβέρνηση συμβάλλουν στην εξυγίανση και την ενίσχυση του τραπεζικού τομέα.

Η λύση είναι η Ευρωομάδα, η οποία αποτελείται από τους υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών των μελών της ζώνης του ευρώ.

Η Ευρωομάδα λαμβάνει μέτρα για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ μέσω του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών. Δεδομένου ότι μόνο το Συμβούλιο Ecofin μπορεί να λαμβάνει επίσημες αποφάσεις για τα οικονομικά θέματα, η Ευρωομάδα συνεδριάζει ανεπίσημα την ημέρα πριν από τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ecofin, περίπου μία φορά τον μήνα. Την επόμενη ημέρα, οι συμφωνίες που επιτεύχθηκαν στην άτυπη σύνοδο της Ευρωομάδας αποφασίζονται επίσημα από τα μέλη της Ευρωομάδας κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ecofin. Μόνο οι υπουργοί του Ecofin που εκπροσωπούν τα μέλη της ζώνης ευρώ ψηφίζουν για τις υποθέσεις της Ευρωομάδας. Ο αρμόδιος

επίτροπος για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και το ευρώ, καθώς και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας παρίστανται επίσης σε συνεδριάσεις της Ευρωομάδας.

Τα μέλη της Ευρωομάδας εκλέγουν έναν πρόεδρο για περίοδο δύομισι ετών. Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου παρέχει τη διοικητική υποστήριξη για τις συνεδριάσεις της Ευρωομάδας.

Τι είναι η «ενισχυμένη συνεργασία»;

Εάν κάποια κράτη μέλη επιθυμούν να συνεργαστούν στενότερα στους τομείς πολιτικής που δεν είναι στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ, αλλά δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν τη συμφωνία όλων των άλλων κρατών μελών, τότε ο μηχανισμός «ενισχυμένης συνεργασίας» τους δίνει τη δυνατότητα να συνεργαστούν. Επιτρέπει σε τουλάχιστον εννέα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για να πετύχουν στενότερη συνεργασία. Ωστόσο, υπάρχουν προϋποθέσεις: αυτή η συνεργασία πρέπει να διευκολύνει την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης και θα πρέπει να είναι ανοιχτή σε όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη, εάν επιθυμούν να προσχωρήσουν.

Η διαδικασία εφαρμόζεται από ορισμένες χώρες στους τομείς του δικαίου για υποθέσεις διαζυγίου, γεγονός που τους δίνει τη δυνατότητα να βρίσκουν μια κοινή λύση για τα ζευγάρια από διαφορετικές χώρες της ΕΕ που επιθυμούν να πάρουν διαζύγιο μέσα στην ΕΕ. Εφαρμόζεται επίσης και για ένα ενιαίο σύστημα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που περιλαμβάνει τα περισσότερα —αλλά όχι όλα— κράτη μέλη της ΕΕ.

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπτύσσει σταδιακά κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), η οποία υπόκειται σε διαφορετικές διαδικασίες σε σύγκριση με άλλους τομείς πολιτικής. Η ΚΕΠΠΑ ορίζεται και υλοποιείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, τα οποία συνεργάζονται. Οι ευρύτεροι διεθνείς στόχοι της Ένωσης είναι να προωθήσει τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία, καθώς και τον σεβασμό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης. Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, η ΕΕ αναπτύσσει σχέσεις και συνεργασίες με άλλες χώρες και οργανώσεις σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι αρμοδιότητες για την ΚΕΠΠΑ έχουν ως εξής:

- ▶ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο οποίο προεδρεύει ο πρόεδρος, ορίζει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας λαμβάνοντας υπόψη τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα.
- ▶ Το Συμβούλιο, ιδίως το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, λαμβάνει κατόπιν τις αποφάσεις που είναι αναγκαίες για τον καθορισμό και την εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ μετά τις ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας προεδρεύει στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.
- ▶ Ο Ύπατος Εκπρόσωπος, μαζί με τα κράτη μέλη, θέτει κατόπιν την ΚΕΠΠΑ σε ισχύ, διασφαλίζοντας ότι η εφαρμογή της είναι συνεπής και αποτελεσματική. Για τον σκοπό αυτό, ο Ύπατος Εκπρόσωπος μπορεί να στηριχτεί σε εθνικά μέσα και σε μέσα της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία **Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)** χρησιμεύει ως Υπουργείο Εξωτερικών και διπλωματική υπηρεσία για την Ένωση. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος είναι επικεφαλής της Υπηρεσίας, η οποία αποτελείται από εμπειρογνώμονες που μετατάσσονται από το Συμβούλιο, τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ΕΕ έχει αντιπροσωπείες στις περισσότερες χώρες του κόσμου και οι αντιπροσωπείες αυτές είναι μέρος του ΕΥΕΔ. Συνεργάζονται στενά σε θέματα της ΚΕΠΠΑ παράλληλα με τις εθνικές πρεσβείες των κρατών μελών της ΕΕ.

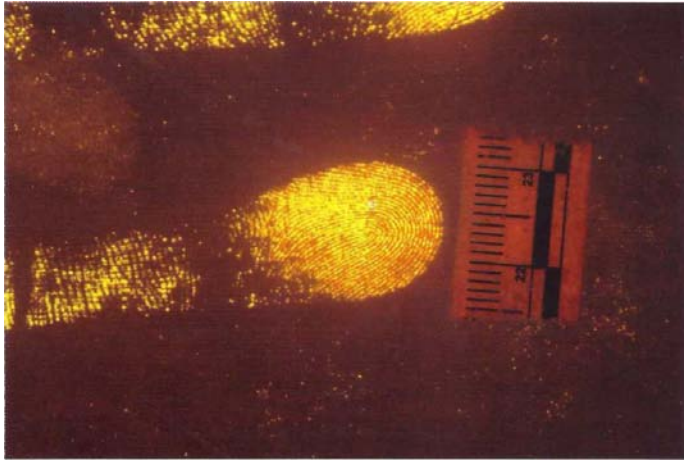
Οποιοδήποτε κράτος μέλος ή ο Ύπατος Εκπρόσωπος με δική του πρωτοβουλία ή μαζί με την Επιτροπή μπορεί να θέσει προς συζήτηση στο Συμβούλιο θέματα που έχουν σημασία για την ΚΕΠΠΑ. Δεδομένης της συχνά επείγουσας φύσης ορισμένων θεμάτων της ΚΕΠΠΑ, υπάρχουν μηχανισμοί που εξασφαλίζουν ταχεία λήψη αποφάσεων. Γενικά, οι αποφάσεις στον τομέα αυτό λαμβάνονται ομόφωνα.

Παράλληλα με την προώθηση της ΚΕΠΠΑ, ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας εκπροσωπεί την Ένωση σε ολόκληρο τον κόσμο, διεξάγοντας πολιτικό διάλογο με τρίτες χώρες και εταίρους και εκφράζοντας τη θέση της ΕΕ στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και συνεδριάσεων. Σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, η Ένωση εκπροσωπείται από τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Μια πτυχή της ΚΕΠΠΑ είναι τα ζητήματα ασφάλειας και άμυνας, όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπτύσσει κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ). Η πολιτική αυτή έχει διαμορφωθεί ώστε να δίνει στις χώρες της ΕΕ τη δυνατότητα να αναλαμβάνουν επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων. Πρόκειται για ανθρωπιστικές αποστολές ή επιχειρήσεις επιβολής ή διατήρησης της ειρήνης, οι οποίες μπορεί να είναι είτε στρατιωτικές είτε πολιτικής φύσης. Τα κράτη μέλη θέτουν εθελοντικά στη διάθεση της ΕΕ ορισμένες από τις δυνάμεις τους για τις εν λόγω ενέργειες. Οι ενέργειες αυτές συντονίζονται πάντοτε με το ΝΑΤΟ, οι δομές διοίκησης του οποίου μερικές φορές χρησιμοποιούνται για πρακτικά θέματα σε αποστολές της ΕΕ. Το έργο αυτό το συντονίζει μια σειρά μόνιμων φορέων της ΕΕ.

- ☞ Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (PSC) — παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση και εξετάζει τις εναλλακτικές επιλογές της ΕΕ για αντίδραση σε καταστάσεις κρίσης στο εξωτερικό.
- ☞ Η Στρατιωτική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUMC) — αποτελείται από τους Αρχηγούς ΓΕΕΘΑ των κρατών μελών της ΕΕ, διευθύνει τις στρατιωτικές δραστηριότητες της ΕΕ και γνωμοδοτεί σχετικά με τις στρατιωτικές υποθέσεις.

☞ Το Στρατιωτικό Επιτελείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUMS), το οποίο αποτελείται από στρατιωτικούς εμπειρογνώμονες που εργάζονται σε μόνιμη στρατιωτική έδρα στις Βρυξέλλες και συνδράμει τη Στρατιωτική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αρχές επιβολής του νόμου των χωρών της ΕΕ πρέπει να συνεργαστούν για να καταπολεμήσουν τη διεθνή εγκληματικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το όργανο που προωθεί το κοινό συμφέρον

Ρόλος: Εκτελεστικός βραχίονας της ΕΕ που προτείνει νόμους, πολιτικές συμφωνίες και προωθεί την Ένωση

Μέλη: Σώμα επιτρόπων, ένας από κάθε κράτος μέλος

Έδρα: Βρυξέλλες

<http://ec.europa.eu>

Η Επιτροπή είναι το πολιτικά ανεξάρτητο όργανο που εκπροσωπεί και υπερασπίζεται τα συμφέροντα της Ένωσης ως συνόλου. Σε πολλούς τομείς είναι η κινητήριος δύναμη του θεσμικού συστήματος της: προτείνει νομοθεσία, πολιτικές και προγράμματα δράσης και είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εκπροσωπεί επίσης την Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο, με εξαίρεση τον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Τι είναι η Επιτροπή;

Ο όρος «Επιτροπή» χρησιμοποιείται με δύο έννοιες. Πρώτον, με την έννοια των «μελών της Επιτροπής» —δηλαδή της ομάδας ανδρών και γυναικών που διορίζονται από τα κράτη μέλη και το Κοινοβούλιο για να διοικούν το όργανο και να λαμβάνουν τις αποφάσεις που το αφορούν. Δεύτερον, ο όρος «Επιτροπή» αναφέρεται στο ίδιο το θεσμικό όργανο και στο προσωπικό του.

Τα μέλη της Επιτροπής αποκαλούνται ανεπισήμως «επίτροποι». Όλοι οι επίτροποι κατείχαν παλαιότερα πολιτικές θέσεις και πολλοί από αυτούς έχουν ασκήσει υπουργικά καθήκοντα, αλλά ως μέλη της Επιτροπής ασκούν τα καθήκοντα τους προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης και δεν δέχονται υποδείξεις από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Η Επιτροπή έχει αρκετούς αντιπροέδρους, ένας εκ των οποίων είναι επίσης και Ύπατος Εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και, ως εκ τούτου, έχει ρόλο τόσο στο πεδίο του Συμβουλίου όσο και στο πεδίο της Επιτροπής.

Η Επιτροπή είναι πολιτικά υπόλογη στο Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να την εξαναγκάσει σε παραίτηση αν κάνει δεκτή πρόταση δυσπιστίας. Η Επιτροπή συμμετέχει σε όλες τις συνόδους του Κοινοβουλίου, όπου οφείλει να διευκρινίζει και να δικαιολογεί τις πολιτικές της. Επίσης απαντά τακτικά σε προφορικές και γραπτές ερωτήσεις που υποβάλλονται από τα μέλη του Κοινοβουλίου.

Ο Jean-Claude Juncker ηγείται του εκτελεστικού οργάνου της Ένωσης ως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η καθημερινή εργασία της Επιτροπής διεκπεραιώνεται από το διοικητικό προσωπικό της, εμπειρογνώμονες, μεταφραστές, διερμηνείς και προσωπικό γραμματείας. Όπως και το προσωπικό άλλων οργάνων της Ένωσης, προσλαμβάνονται μέσω του Ευρωπαϊκού Γραφείου Επιλογής Προσωπικού (EPSO) (<http://europa.eu/epsa>). Πρόκειται για πολίτες από κάθε χώρα της Ένωσης, οι οποίοι επιλέγονται με ανοικτό διαγωνισμό. Υπάρχουν περίπου 33.000 άτομα που εργάζονται για την Επιτροπή, αριθμός που ίσως φαίνεται μεγάλος, αλλά στην πραγματικότητα είναι μικρότερος από τον αριθμό υπαλλήλων που απασχολούν οι περισσότεροι δήμοι μεσαίου μεγέθους πόλεων της Ευρώπης.

Ο διορισμός της Επιτροπής

Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται για περίοδο πέντε ετών, έξι μήνες μετά τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής:

- ▶ Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών προτείνουν έναν νέο πρόεδρο της Επιτροπής, ο οποίος πρέπει να εκλεγεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- ▶ Ο προτεινόμενος πρόεδρος της Επιτροπής, σε συμφωνία με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, επιλέγει τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής.

Στη συνέχεια, καλούνται όλα τα μέλη σε ακρόαση από το νέο Κοινοβούλιο, το οποίο γνωμοδοτεί για ολόκληρο το «σώμα» των επιτρόπων. Αν ο διορισμός εγκριθεί, η νέα Επιτροπή μπορεί να αναλάβει επισήμως καθήκοντα τον επόμενο Ιανουάριο.

Τι κάνει η Επιτροπή;

Οι κύριες αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι τέσσερις:

1. Υποβάλλει νομοθετικές προτάσεις στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
2. Διαχειρίζεται και υλοποιεί τις πολιτικές και τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
3. Επιβάλλει το ευρωπαϊκό δίκαιο (από κοινού με το Δικαστήριο).
4. Εκπροσωπεί την Ένωση σε όλο τον κόσμο.

① ΥΠΟΒΟΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Δυνάμει της Συνθήκης, η Επιτροπή διαθέτει το «δικαίωμα πρωτοβουλίας». Με άλλα λόγια, η Επιτροπή είναι η μόνη υπεύθυνη για την εκπόνηση προτάσεων νέας ευρωπαϊκής νομοθεσίας, τις οποίες υποβάλλει στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Οι προτάσεις αυτές πρέπει να αποβλέπουν στην προώθηση των συμφερόντων της Ένωσης και των πολιτών της, και όχι των συμφερόντων συγκεκριμένων χωρών ή κλάδων της οικονομίας.

Πριν εκπονήσει κάποια πρόταση, η Επιτροπή πρέπει να γνωρίζει τις νέες καταστάσεις και τα προβλήματα που υπάρχουν στην Ευρώπη και πρέπει να εξετάσει αν η θέσπιση ευρωπαϊκής νομοθεσίας είναι ο καλύτερος τρόπος για την αντιμετώπιση τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή βρίσκεται σε συνεχή επαφή με ευρύ φάσμα ομάδων συμφερόντων και με δύο συμβουλευτικά όργανα —την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (η οποία απαρτίζεται από αντιπροσώπους των εργοδοτών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων) και την

Επιτροπή των Περιφερειών (η οποία απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης). Ζητεί επίσης τη γνώμη των εθνικών κοινοβουλίων, των κυβερνήσεων και του κοινού.

Η Επιτροπή προτείνει την ενέργεια στο επίπεδο της Ένωσης μόνον αν κρίνει ότι ένα πρόβλημα δεν μπορεί να επιλυθεί πιο αποτελεσματικά με δραστηριοποίηση στο περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Αυτή η αρχή που συνίσταται στην

Η καινοτομία και η έρευνα είναι ένας από τους τρόπους για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη στην Ευρώπη.

αντιμετώπιση των ζητημάτων στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο καλείται «αρχή της επικουρικότητας».

Αν, όμως, η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι απαιτείται να θεσπιστεί ευρωπαϊκή νομοθεσία, συντάσσει πρόταση με την οποία πιστεύει ότι θα επιλύσει αποτελεσματικά το πρόβλημα και θα ικανοποιήσει το ευρύτερο δυνατό φάσμα συμφερόντων. Προκειμένου να διευκρινιστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες, η Επιτροπή συμβουλευεται τους εμπειρογνώμονες που απαρτίζουν τις διάφορες επιτροπές και τις ομάδες εμπειρογνομένων.

Δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας

Μέσω της Γενικής της Διεύθυνσης Έρευνας και Καινοτομίας, η Επιτροπή αναπτύσσει πολιτικές της ΕΕ στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και συμβάλλει στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Το ερευνητικό πρόγραμμα της ΕΕ «Ορίζοντας 2020» αντλεί δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ για την πολυτομεακή συνεργατική επιστημονική έρευνα σε ολόκληρη την ΕΕ.

② ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ

Η Επιτροπή, ως εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης και των πολιτικών και προγραμμάτων που εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Το μεγαλύτερο μέρος της τρέχουσας δουλειάς και δαπανών εκτελείται από τις εθνικές αρχές και την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά η Επιτροπή είναι αρμόδια για την επίβλεψή τους.

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό κάτω από το άγρυπνο βλέμμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στόχος και των δύο οργάνων είναι να εξασφαλίζουν χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χορηγεί στην Επιτροπή απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού μόνον εφόσον η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι θετική.

③ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η Επιτροπή ενεργεί ως «θεματοφύλακας των Συνθηκών». Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή, μαζί με το Δικαστήριο, είναι αρμόδια να εξασφαλίζει ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται ορθά σε όλα τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή, αν διαπιστώσει ότι μια χώρα της Ένωσης δεν εφαρμόζει έναν ευρωπαϊκό νόμο και συνεπώς δεν τηρεί τις έννομες υποχρεώσεις της, λαμβάνει μέτρα για τη διόρθωση της κατάστασης.

Πρώτα, κινεί νομική διαδικασία που ονομάζεται «διαδικασία επί παραβάσει». Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή αποστέλλει στην κυβέρνηση του κράτους μέλους επίσημη επιστολή στην οποία εκθέτει τους λόγους για τους οποίους πιστεύει ότι η συγκεκριμένη χώρα παραβιάζει το ευρωπαϊκό δίκαιο και θέτει προθεσμία για την αποστολή λεπτομερούς απάντησης. Εάν η εν λόγω διαδικασία δεν αποδώσει καλά αποτελέσματα, η Επιτροπή παραπέμπει στο επόμενο στάδιο την υπόθεση στο Δικαστήριο, το οποίο μπορεί να επιβάλει κυρώσεις. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου είναι δεσμευτικές για τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

④ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΣΚΗΝΗ

Ο Ύπατος Εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας είναι αντιπρόεδρος της Επιτροπής και έχει την ευθύνη για τις εξωτερικές υποθέσεις. Όσον αφορά τις εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτική ασφαλείας, ο Ύπατος Εκπρόσωπος συνεργάζεται με το Συμβούλιο. Εντούτοις, σε άλλους τομείς της εξωτερικής δράσης η Επιτροπή διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο —ιδίως στους τομείς της

Η Federica Mogherini είναι η ύπατη εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και συντονίζει τις δράσεις της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο.

εμπορικής πολιτικής και της ανθρωπιστικής βοήθειας. Σε αυτούς τους τομείς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργεί ως σημαντικός εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Επιτρέπει στα 28 κράτη μέλη να μιλούν «με μια φωνή» σε διεθνή βήματα, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.

Ανθρωπιστική βοήθεια στους ενδεείς

Η Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας της Επιτροπής (ECHO) ιδρύθηκε το 1992. Η ανθρωπιστική δράση πλέον κατέχει σπουδαία θέση στην εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης —πράγματι, η Ευρωπαϊκή Ένωση παίζει βασικό ρόλο στον τομέα αυτό παγκοσμίως.

Περίπου 125 εκατομμύρια άνθρωποι ενισχύονται ετησίως μέσω της χρηματοδότησης της ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ. Η ενίσχυση αυτή παρέχεται μέσω 200 εταιρών, όπως τα φιλανθρωπικά σωματεία και οι οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών. Η βοήθεια βασίζεται στις αρχές της μη εισαγωγής διακρίσεων και της αμεροληψίας.

Πώς λειτουργεί η Επιτροπή

Ο πρόεδρος της Επιτροπής είναι εκείνος που αποφασίζει ποιος επίτροπος θα είναι αρμόδιος για κάθε τομέα πολιτικής και ανακατανέμει αυτές τις αρμοδιότητες (εφόσον απαιτείται) κατά τη διάρκεια της θητείας της Επιτροπής. Ο πρόεδρος δύναται, επίσης, να ζητήσει την παραίτηση κάποιου επιτρόπου. Η ομάδα των 28 επιτρόπων (γνωστή και ως «Σώμα των Επιτρόπων») συνεδριάζει μια φορά την εβδομάδα, συνήθως τις Τετάρτες, στις Βρυξέλλες. Κάθε θέμα της ημερήσιας διάταξης παρουσιάζεται από τον επίτροπο που είναι αρμόδιος για τον αντίστοιχο τομέα πολιτικής και το Σώμα των Επιτρόπων αποφασίζει συλλογικά.

Το προσωπικό της Επιτροπής κατανέμεται σε 36 τμήματα, γνωστά ως «Γενικές Διευθύνσεις» (ΓΔ) και σε «Υπηρεσίες» (όπως η Νομική Υπηρεσία). Κάθε ΓΔ είναι αρμόδια για έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής — για παράδειγμα, η ΓΔ Εμπορίου και η ΓΔ Ανταγωνισμού— και έχει επικεφαλής της γενικό διευθυντή ο οποίος αναφέρεται σε έναν επίτροπο.

Οι ΓΔ είναι εκείνες που στην πραγματικότητα σχεδιάζουν και συντάσσουν τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής, αλλά οι προτάσεις αυτές αποκτούν επίσημη διάσταση μόνον αν εγκριθούν από το Σώμα των Επιτρόπων κατά την εβδομαδιαία συνεδρίασή του. Η διαδικασία είναι σε γενικές γραμμές η ακόλουθη.

Ας υποθέσουμε, π.χ., ότι η Επιτροπή κρίνει ότι πρέπει να θεσπιστεί ευρωπαϊκή νομοθεσία για να προληφθεί η ρύπανση των ευρωπαϊκών ποταμών. Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος θα συντάξει πρόταση, στη βάση εκτεταμένων διαβουλεύσεων με όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές όπως την ευρωπαϊκή βιομηχανία και τους αγρότες, με τα Υπουργεία Περιβάλλοντος των κρατών μελών και με περιβαλλοντικές οργανώσεις. Πολλές προτάσεις, μάλιστα, είναι διαθέσιμες για δημόσια διαβούλευση, γεγονός που επιτρέπει στον καθένα να παρουσιάζει απόψεις σε προσωπική βάση ή εξ ονόματος ενός οργανισμού.

Στη συνέχεια, η προτεινόμενη νομοθεσία θα συζητηθεί με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και θα τροποποιηθεί, εφόσον απαιτείται. Στη συνέχεια, θα ελεγχθεί από τη Νομική Υπηρεσία.

Μόλις η πρόταση είναι απολύτως έτοιμη, η Γενική Γραμματεία την εγγράφει στην ημερήσια διάταξη μιας επόμενης συνεδρίασης της Επιτροπής. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, ο επίτροπος Περιβάλλοντος θα εξηγήσει στους συναδέλφους του γιατί προτείνεται η συγκεκριμένη νομοθεσία και στη συνέχεια θα τεθεί υπό συζήτηση. Αν επιτευχθεί συμφωνία, το Σώμα των Επιτρόπων θα εγκρίνει την πρόταση και το έγγραφο θα σταλεί στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για εξέταση.

Αν ανακύψει διαφωνία μεταξύ των επιτρόπων, ο πρόεδρος θα θέσει την πρόταση σε ψηφοφορία. Εάν η πλειοψηφία είναι υπέρ, η πρόταση εγκρίνεται. Μετά την έγκριση της, θα έχει την άνευ όρων υποστήριξη όλων των μελών της Επιτροπής.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Το όργανο που διασφαλίζει τη σταθερότητα των τιμών

Ρόλος: Η διαχείριση του ευρώ & της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ

Μέλη: Εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ

Έδρα: Φρανκφούρτη, Γερμανία

<http://www.ecb.europa.eu>

Σκοπός της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) είναι η διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ, με εξασφάλιση χαμηλού και σταθερού πληθωρισμού των τιμών καταναλωτή. Οι σταθερές τιμές και ο χαμηλός πληθωρισμός θεωρούνται ζωτικής σημασίας για την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη, δεδομένου ότι ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να επενδύουν και να δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας —με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο των Ευρωπαίων. Η ΕΚΤ είναι ένα ανεξάρτητο όργανο και λαμβάνει τις αποφάσεις του χωρίς να ζητά ή να δέχεται υποδείξεις από κυβερνήσεις ή άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Η δράση της ΕΚΤ

Η ΕΚΤ ιδρύθηκε το 1998, όταν εισήχθη το ευρώ, για να διαχειρίζεται τη νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Πρωταρχικός στόχος της ΕΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Η σταθερότητα των τιμών ορίζεται ως πληθωρισμός των τιμών καταναλωτή σε ποσοστό μικρότερο από 2 % ετησίως αλλά, πάντως, κοντά στο 2 %. Η ΕΚΤ επίσης ενεργεί προς υποστήριξη της απασχόλησης και της αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης στην Ένωση.

Πώς διαχειρίζεται η ΕΚΤ τη σταθερότητα των τιμών;

Η ΕΚΤ καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού στις εμπορικές τράπεζες, τα οποία επηρεάζουν την τιμή και την ποσότητα του χρήματος στην οικονομία —και, ως εκ τούτου, το ποσοστό του πληθωρισμού. Για παράδειγμα, όταν υπάρχει αφθονία χρήματος, ο πληθωρισμός τιμών καταναλωτή μπορεί να αυξηθεί, καθιστώντας ακριβότερα τα αγαθά και τις υπηρεσίες. Η ΕΚΤ από τη μεριά της μπορεί να αυξήσει το κόστος δανεισμού αυξάνοντας το επιτόκιο των δανείων της στις εμπορικές τράπεζες —γεγονός που μειώνει την προσφορά χρήματος και οδηγεί σε πτωτική πίεση τις τιμές. Ομοίως, όταν υπάρχει ανάγκη για τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας, η ΕΚΤ μπορεί να μειώσει το επιτόκιο που χρεώνει ώστε να ενθαρρύνει τον δανεισμό και τις επενδύσεις.

Για να πραγματοποιεί η ΕΚΤ τις δανειοδοτικές της δραστηριότητες, κατέχει και διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Τα υπόλοιπα καθήκοντα της ΕΚΤ περιλαμβάνουν τη διενέργεια πράξεων συναλλάγματος, την αποτελεσματική προώθηση συστημάτων πληρωμών για την υποστήριξη της ενιαίας αγοράς, την έγκριση για την παραγωγή τραπεζογραμματίων ευρώ από τα μέλη της ζώνης του ευρώ και τη συλλογή των βασικών στατιστικών στοιχείων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ την εκπροσωπεί στις υψηλού επιπέδου ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεδριάσεις.

Πώς λειτουργεί η ΕΚΤ;

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι θεσμός της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ), στην οποία ανήκουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η ένταξη στη ζώνη του ευρώ και η υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος —του ευρώ— είναι η τελική φάση της ΟΝΕ. Δεν ανήκουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ στη ζώνη του ευρώ: ορισμένα είναι ακόμη στο στάδιο της προετοιμασίας των οικονομιών τους για να συμμετάσχουν, ενώ άλλα έχουν διαπραγματευθεί ρήτρα εξαίρεσης. Η ΕΚΤ βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών, το οποίο συγκεντρώνει την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Η οργάνωση της ΕΚΤ αντικατοπτρίζει αυτή την κατάσταση στα τρία κύρια όργανά της:

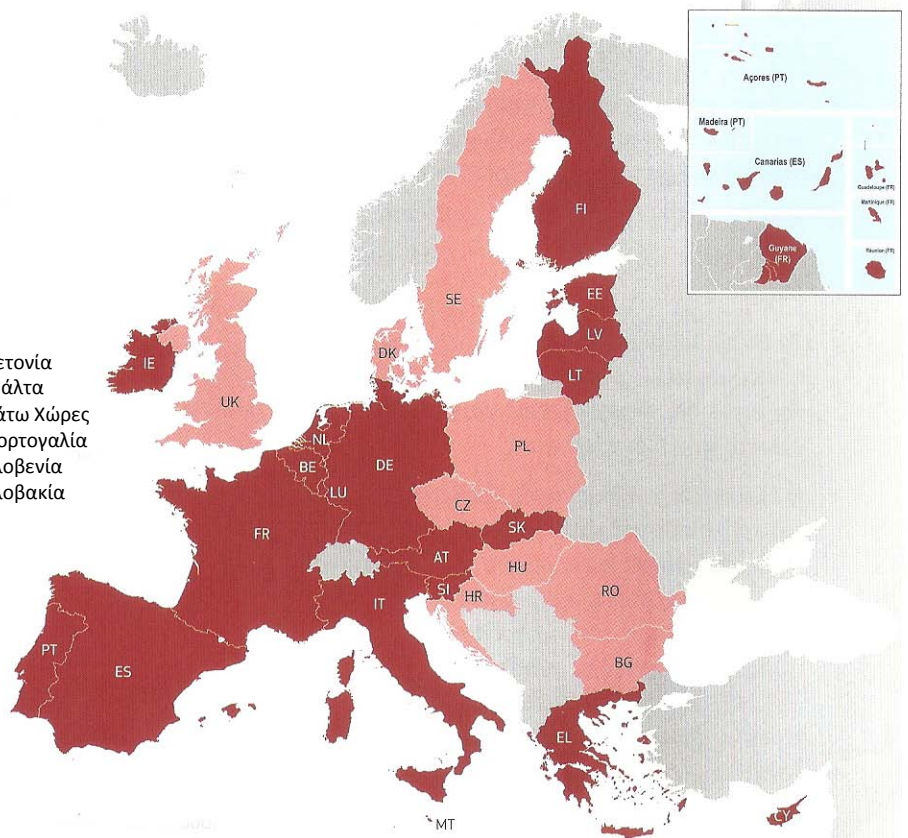
- Το Γενικό Συμβούλιο του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών περιλαμβάνει τους διοικητές των 28 εθνικών κεντρικών τραπεζών, μαζί με τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ.
- Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και άλλα τέσσερα μέλη — όλοι τους διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, για θητεία οκτώ ετών. Έργο της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι να θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική, να εκτελεί τις καθημερινές δραστηριότητες της τράπεζας, να προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και να ασκεί ορισμένες εξουσίες που της ανατίθενται από αυτό.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ απαρτίζεται από τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 19 κρατών μελών της ζώνης του ευρώ: όλοι μαζί αποτελούν το Ευρωσύστημα. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ και συνεδριάζει δύο φορές το μήνα. Κατά κανόνα, κατά την πρώτη συνεδρίαση του, κάθε μήνα, εξετάζει τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις και λαμβάνει τις μηνιαίες αποφάσεις του σε ζητήματα νομισματικής πολιτικής. Κατά τη δεύτερη συνεδρίαση του, το συμβούλιο εξετάζει κατά κύριο λόγο θέματα που αφορούν άλλα καθήκοντα και αρμοδιότητες της ΕΚΤ.

■ Τα κράτη μέλη της ΕΕ που χρησιμοποιούν το ευρώ.

AT:	Αυστρία	ES:	Ισπανία	LV:	Λετονία
BE:	Βέλγιο	FI:	Φινλανδία	MT:	Μάλτα
CY:	Κύπρος	FR:	Γαλλία	NL:	Κάτω Χώρες
DE:	Γερμανία	IE:	Ιρλανδία	PT:	Πορτογαλία
EE:	Εσθονία	IT:	Ιταλία	SI:	Σλοβενία
EL:	Ελλάδα	LU:	Λουξεμβούργο	SK:	Σλοβακία

■ Τα κράτη μέλη της ΕΕ που δεν χρησιμοποιούν το ευρώ.

BG:	Βουλγαρία	BG:	Πολωνία
CZ:	Τσεχική Δημοκρατία	CZ:	Ρουμανία
DK:	Δανία	DK:	Σουηδία
HR:	Κροατία	HR:	Ηνωμένο Βασίλειο
HU:	Ουγγαρία		
LT:	Λιθουανία		

Οικονομική διακυβέρνηση: Ποιος κάνει τι;

Η οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) αποτελεί κεντρικό στοιχείο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν μέρος της. Η δημοσιονομική πολιτική (όσον αφορά τη φορολογία και τις δαπάνες) παραμένει στα χέρια των επιμέρους εθνικών κυβερνήσεων, όπως και οι πολιτικές σχετικά με την εργασία και την πρόνοια. Ωστόσο, ο συντονισμός των υγιών δημόσιων οικονομικών και των διαρθρωτικών πολιτικών είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία της ΟΝΕ. Οι αρμοδιότητες μοιράζονται μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ ως εξής:

- ▶ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους βασικούς προσανατολισμούς πολιτικής.
- ▶ Το Συμβούλιο συντονίζει τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ και λαμβάνει αποφάσεις οι οποίες μπορεί είναι δεσμευτικές για τις χώρες της ΕΕ.
- ▶ Οι χώρες της ΕΕ καθορίζουν τους εθνικούς τους προϋπολογισμούς εντός συμφωνημένων ορίων για το έλλειμμα και το χρέος, και θεσπίζουν δικές τους διαρθρωτικές πολιτικές που αφορούν το εργατικό δίκαιο, τις συντάξεις, την κοινωνική πρόνοια και τις αγορές.
- ▶ Οι χώρες της ζώνης του ευρώ συντονίζουν τις πολιτικές τους σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος για τη ζώνη του ευρώ σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων στη «σύνοδο κορυφής για το ευρώ» και σε επίπεδο υπουργών Οικονομικών στην «Ευρωμάδα».
- ▶ Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χαράσσει τη νομισματική πολιτική για τη ζώνη του ευρώ, με πρωταρχικό στόχο τη σταθερότητα των τιμών.
- ▶ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί τι κάνει το κάθε κράτος μέλος της ΕΕ και εκδίδει συστάσεις πολιτικής.
- ▶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναλαμβάνει από κοινού με το Συμβούλιο τη σύνταξη νομοθεσίας και ασκεί δημοκρατική εποπτεία της διαδικασίας οικονομικής διακυβέρνησης.
- ▶ Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας αποτελεί τον χρηματοδοτικό οργανισμό που ανήκει στις χώρες της ζώνης του ευρώ για την παροχή βοήθειας στις χώρες της ζώνης του ευρώ που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρές οικονομικές δυσκολίες. Κατά τη διάρκεια των ετών 2011-2013, το λεγόμενο «τείχος προστασίας» βοήθησε πέντε χώρες που συμμετέχουν στο ευρώ να αντιμετωπίσουν την παγκόσμια οικονομική κρίση.

Εποπτεία των τραπεζών

Ανταποκρινόμενη στην οικονομική κρίση, η ΕΚΤ τώρα επιβλέπει επίσης κατά πόσον οι τράπεζες λειτουργούν κατά τρόπο ασφαλή και αξιόπιστο. Οι αδυναμίες ορισμένων μεγάλων τραπεζών και οι διαφορές όσον αφορά τους κανόνες και ελέγχους μεταξύ των χωρών υπήρξαν σημαντικοί παράγοντες που οδήγησαν στην κρίση. Οι νέοι τραπεζικοί κανόνες της ΕΕ καθορίζουν αυστηρότερους όρους για τις τράπεζες, ιδίως το ποσό αποθεματικού που οφείλουν να διαθέτουν. Στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, η ΕΚΤ εποπτεύει άμεσα τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ οι εθνικές εποπτικές αρχές παρακολουθούν τα μικρότερα, στη βάση ενός κοινού συστήματος. Ο μηχανισμός ισχύει για όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν επίσης να επιλέξουν να συμμετάσχουν.

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας

Για την επίλυση κρίσεων στις χώρες της ζώνης του ευρώ

Ρόλος: Έκδοση χρεογράφων προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα δάνεια και άλλες μορφές οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης.

Μέλη: Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

Έδρα: Λουξεμβούργο

<http://www.esm.europa.eu/>

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ ή ESM, από τις λέξεις *European Stability Mechanism*) αποτελεί τον μόνιμο μηχανισμό επίλυσης κρίσεων για τις χώρες της ζώνης του ευρώ· διαδέχτηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης. Η απόφαση για τη δημιουργία του ΕΜΣ ελήφθη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2010. Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υπέγραψαν διακυβερνητική συνθήκη για την ίδρυση του ΕΜΣ στις 2

Φεβρουαρίου 2012. Ο ΕΜΣ εγκαινιάστηκε στις 8 Οκτωβρίου του 2012, και τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 2013.

Πόση οικονομική βοήθεια μπορεί να παρέχει;

Ο ΕΜΣ έχει μέγιστη δανειοδοτική ικανότητα 500 δις ευρώ.

Πώς παίρνει τα χρήματα ο ΕΜΣ;

Δανείζεται από τις χρηματοπιστωτικές αγορές μέσω πώλησης ομολόγων, με την ίδια μέθοδο που οι κυβερνήσεις ικανοποιούν τις περισσότερες δανειακές ανάγκες τους.

Συμβάλλουν οι κυβερνήσεις;

Η χρηματοπιστωτική βάση του ΕΜΣ είναι κεφάλαια που παρέχονται από τις κυβερνήσεις της ευρωζώνης. Έχουν δεσμευθεί θεωρητικώς έως και 500 δις ευρώ, αν και έχουν πληρώσει στην πραγματικότητα μόνο 60 δις ευρώ. Το πρόσθετο κεφάλαιο μπορεί να κληθεί, εάν χρειάζεται. Ο ΕΜΣ αφομοιώνει πιθανές απώλειες, εάν οι χώρες που δέχονται βοήθεια αποτύχουν να την αποπληρώσουν. Παρέχει ουσιαστικά τη διαβεβαίωση στους επενδυτές των χρηματοπιστωτικών αγορών ότι μπορούν να δανείζονται χρήματα στον ΕΜΣ (αγοράζοντας τα ομόλογά του) τα οποία θα επιστρέφονται. Αυτή η βεβαιότητα είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να παραμένει υψηλή η πιστοληπτική ικανότητα του ΕΜΣ και χαμηλό το κόστος δανεισμού.

Ποιες χώρες είναι οι συνεισφέρουσες τα περισσότερα;

Η Γερμανία παρέχει το 27% του κεφαλαίου, η Γαλλία το 20% και η Ιταλία το 18%.

Συνεισφέρει το Ηνωμένο Βασίλειο;

Το Ηνωμένο Βασίλειο συνεισφέρει έμμεσα και συγκεκριμένα στις διασώσεις της ευρωζώνης όπου συνεισφέρει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Προχώρησε, επίσης, σε μια αμφίπλευρη συνεισφορά στην περίπτωση της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας. Το Ηνωμένο Βασίλειο επηρεάστηκε πιθανώς, επίσης έμμεσα, από απώλειες του πρώην Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνέβαλε στις διασώσεις της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας.

Τι είδους μορφή παίρνει η χρηματοοικονομική βοήθεια στις κυβερνήσεις της ευρωζώνης;

Ο ΕΜΣ μπορεί να δανείσει απευθείας τις κυβερνήσεις. Μπορεί να αγοράσει επίσης τα χρέη τους (δηλαδή κρατικά ομόλογα) είτε άμεσα, όταν εκδίδονται, είτε στις αγορές. Επιπλέον, ο ΕΜΣ μπορεί να υποστηρίξει τις τράπεζες άμεσα. Αυτή η υποστήριξη μπορεί να είναι «ανακεφαλαιοποίηση», συνήθως παρέχοντας χρήματα σε αντάλλαγμα με συμμετοχή στην μετοχική σύνθεση.

Τι υποστήριξη έχει ήδη παράσχει ο ΕΜΣ;

Το πρώτο πρόγραμμα του ΕΜΣ ήταν ένα δάνειο προς την Ισπανία για να βοηθήσει την ενδυνάμωση των τραπεζών της χώρας. Ο ΕΜΣ πλήρωσε ένα σύνολο 41,3 δις ευρώ τον Δεκέμβριο του 2012 και τον Φεβρουάριο της επόμενης χρονιάς. Η τελική αποπληρωμή οφείλεται στο τέλος του 2027. Άλλο πρόγραμμα του ΕΜΣ ήταν για την Κύπρο. Το συνολικό διαθέσιμο ήταν λιγότερα από 9 δις ευρώ, για τις χρηματοοικονομικές ανάγκες της κυβέρνησης και για την ανακεφαλαιοποίηση του χρηματοοικονομικού τομέα.

Υπάρχουν όροι που συνοδεύουν την οικονομική βοήθεια;

Ναι. Οι πολιτικές που η χώρα δανεισμού καλείται να ακολουθήσει αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης κατά περίπτωση. Για την Ισπανία οι όροι επικεντρώθηκαν στις τράπεζες. Για την Κύπρο οι όροι ήταν ευρύτεροι και κάλυπταν τη φορολογία, τις κυβερνητικές δαπάνες και τη μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας και του συνταξιοδοτικού.

Βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την χορήγηση δανείων από τον ΕΜΣ.

ΑΡΘΡΟ 12

Εφόσον είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της, ο ΕΜΣ δύναται να παρέχει στήριξη σταθερότητας σε μέλος του ΕΜΣ, κάτω από αυστηρούς όρους, κατάλληλους για το επιλεγμένο μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Οι εν λόγω όροι μπορούν να καλύπτουν το φάσμα από ένα πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής έως τη συνεχή τήρηση προκαθορισμένων όρων επιλεξιμότητας. 2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 19, η στήριξη σταθερότητας του ΕΜΣ μπορεί να παρέχεται με τα μέσα που προβλέπονται στα άρθρα 14 έως 18.

Από 1ης Ιανουαρίου 2013, σε όλα τα νέα κρατικά χρεόγραφα της ζώνης του ευρώ με προθεσμία λήξης άνω του έτους θα περιλαμβάνονται ρήτρες συλλογικής δράσης με τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι νομικές τους συνέπειες είναι अपαράλλακτες.

ΑΡΘΡΟ 13

Διαδικασία για τη χορήγηση στήριξης σταθερότητας

1. Μέλος του ΕΜΣ μπορεί να ζητήσει στήριξη σταθερότητας με αίτηση προς τον πρόεδρο του συμβουλίου διοικητών. Η εν λόγω αίτηση αναφέρει τα μέσα χρηματοπιστωτικής συνδρομής που πρέπει να εξεταστούν. Με την παραλαβή της αίτησης, ο πρόεδρος του συμβουλίου διοικητών αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), τα ακόλουθα:

α) να εκτιμήσει την ύπαρξη κινδύνου για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της ή των κρατών μελών της, εκτός εάν η ΕΚΤ έχει ήδη υποβάλει σχετική ανάλυση βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 2,

β) να εκτιμήσει εάν το δημόσιο χρέος είναι βιώσιμο. Εφόσον κρίνεται χρήσιμο και εφικτό, η εν λόγω εκτίμηση αναμένεται να διενεργείται από κοινού με το ΔΝΤ,

γ) να εκτιμήσει τις πραγματικές ή δυνητικές ανάγκες χρηματοδότησης του συγκεκριμένου μέλους του ΕΜΣ.

2. Βάσει της αίτησης του κράτους μέλους του ΕΜΣ και της κατά την παράγραφο 1 εκτίμησης, το συμβούλιο διοικητών δύναται να αποφασίσει να χορηγήσει, κατ' αρχήν, στήριξη σταθερότητας στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ με τη μορφή διευκόλυνσης χρηματοπιστωτικής συνδρομής.
3. Εάν εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2, το συμβούλιο διοικητών αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή– σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ – να διαπραγματευθεί με το ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ μνημόνιο κατανόησης («ΜΚ») στο οποίο θα περιγράφονται αναλυτικά οι όροι που θα συνδέονται με τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Το περιεχόμενο του ΜΚ αντικατοπτρίζει τις αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν και το μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής που έχει επιλεγεί.
Παράλληλα, ο διευθύνων σύμβουλος του ΕΜΣ καταρτίζει πρόταση συμφωνίας για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής, περιλαμβάνουσα τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης, καθώς και την επιλογή των μέσων, που υποβάλλεται στο συμβούλιο διοικητών προς έγκριση. Το ΜΚ συνάδει πλήρως με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που προβλέπονται στη ΣΛΕΕ, ιδίως με τυχόν πράξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε γνώμης, προειδοποίησης, σύστασης ή απόφασης απευθυνόμενης στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ.
4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογράφει το ΜΚ εξ ονόματος του ΕΜΣ, υπό τον όρο τής προηγούμενης τήρησης των προϋποθέσεων που καθορίζονται στην παράγραφο 3 και της προηγούμενης έγκρισης από το συμβούλιο διοικητών.
5. Το συμβούλιο διευθυντών εγκρίνει τη συμφωνία για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι χρηματοοικονομικές πτυχές τής στήριξης σταθερότητας που πρόκειται να χορηγηθεί και, κατά περίπτωση, την εκταμίευση της πρώτης δόσης της συνδρομής.
6. Ο ΕΜΣ θεσπίζει κατάλληλο σύστημα προειδοποίησης για να εξασφαλίσει ότι λαμβάνει εγκαίρως οποιεσδήποτε αποπληρωμές οφείλει το μέλος του ΕΜΣ στο πλαίσιο της στήριξης σταθερότητας.
7. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή – σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ– επιφορτίζεται με την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους όρους που συνοδεύουν τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής.

ΑΡΘΡΟ 16

Δανειοδότηση από τον ΕΜΣ

1. Το συμβούλιο διοικητών δύναται να αποφασίσει να χορηγήσει χρηματοπιστωτική συνδρομή με τη μορφή δανείου σε μέλος του ΕΜΣ, σύμφωνα με το άρθρο 12.
2. Οι όροι που συνδέονται με τα δάνεια ΕΜΣ περιέχονται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής που παρουσιάζεται αναλυτικά στο ΜΚ, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 3.

3. Οι χρηματοοικονομικοί όροι και οι προϋποθέσεις κάθε δανείου ΕΜΣ καθορίζονται σε συμφωνία για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής, που πρέπει να υπογραφεί από τον διευθύνοντα σύμβουλο.
4. Το συμβούλιο διευθυντών εγκρίνει τις αναλυτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις λεπτομέρειες εφαρμογής των δανείων ΕΜΣ.
5. Το συμβούλιο διευθυντών αποφασίζει με αμοιβαία συμφωνία, βάσει πρότασης του διευθύνοντος συμβούλου και αφού λάβει έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 7, την εκταμίευση των δόσεων της χρηματοπιστωτικής συνδρομής που έπονται της πρώτης δόσης.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

<http://www.imf.org/>

Το **Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)** (στα αγγλικά: *International Monetary Fund - IMF*, στα γαλλικά: *Fonds Monétaire International - FMI*), είναι διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών, προσφέρει δε οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. Το ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσιγκτον, ΗΠΑ, κατόπιν συνομολόγησης 29 χωρών οι οποίες είχαν συμβάλει στο 80% του κεφαλαίου. Η ίδρυση αυτού του οργανισμού είχε προπαρασκευαστεί κατά τη Διεθνή Νομισματική και Χρηματοδοτική Συνδιάσκεψη που συνήλθε στο Μπρέτον Γουντς, του Νιού Χαμσάιρ των ΗΠΑ, ενάμισι χρόνο πριν, από 1ης Ιουλίου έως 22 Ιουλίου του 1944. Έδρα του οργανισμού ορίστηκε η Ουάσιγκτον ως πρωτεύουσα της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής.

Οι σκοποί του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου

Κύριος σκοπός τού εν λόγω οργανισμού είναι η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών με ισόρροπη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Για τον σκοπό αυτό προωθούνται συγκεκριμένα μέτρα, ή οσάκις κρίνεται αναγκαίο αποφασίζονται ιδιαίτερα μέτρα, μεταξύ των οποίων είναι:

1. Η ενιαία διαδικασία ομαλής προσαρμογής εκάστου κράτους μέλους στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.
2. Διεθνείς διαβουλεύσεις σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών των ακολουθουμένων συναλλαγματικών πρακτικών.
3. Επιβολές ορισμένων περιοριστικών συναλλαγματικών μέτρων, και τέλος
4. Άρση των παραπάνω περιοριστικών μέτρων αφού διαπιστωθεί η βελτίωση της οικονομικής θέσης του συγκεκριμένου κράτους-μέλους.

Η διοικητική διάρθρωση του Ταμείου

Το κτήριο του ΔΝΤ στην Ουάσιγκτον

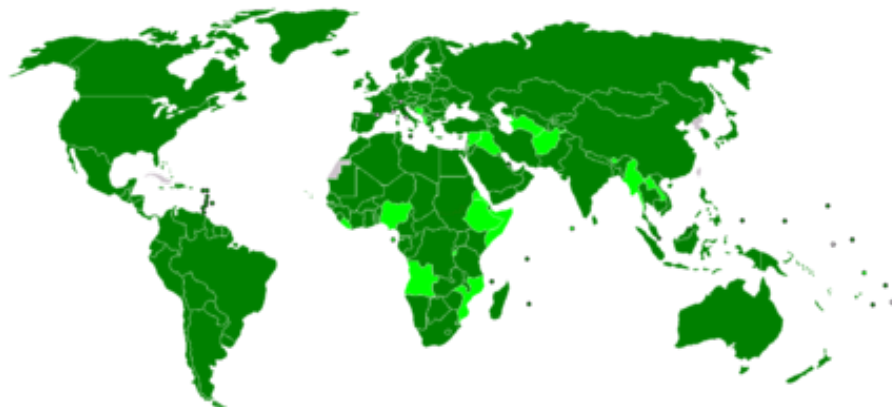
Ανώτατο διοικητικό όργανο του ΔΝΤ είναι το λεγόμενο **Συμβούλιο των Διοικητών** στο οποίο εκπροσωπείται κάθε κράτος μέλος με έναν *Διοικητή* και έναν αναπληρωματικό για πέντε συνεχή έτη. Το Συμβούλιο αυτό συνέρχεται μία φορά ετησίως στη λεγόμενη *Τακτική Σύνοδο*. Κατά τη διάρκεια αυτής της συνόδου εγκρίνονται τα πεπραγμένα του Οργανισμού, εκλέγονται νέοι διευθυντές, ενώ λαμβάνονται διάφορες αποφάσεις όπως π.χ. για τυχόν αλλαγή στις ισοτιμίες, σχετικά με την είσοδο νέων μελών, κ.λπ. Πολλές από τις εξουσίες του Συμβουλίου των Διοικητών έχουν σήμερα μεταβιβαστεί στο **Εκτελεστικό Συμβούλιο** που αποτελεί το αμέσως υφιστάμενο όργανο

του ΔΝΤ. Ο Διοικητικός Διευθυντής του Συμβουλίου προΐσταται του Εκτελεστικού Συμβουλίου καθώς και όλου του προσωπικού του Οργανισμού, που υπολογίζεται περίπου στα 4000 άτομα από 180 και πλέον χώρες.

Σημειώνεται ότι το Εκτελεστικό Συμβούλιο ασχολείται κυρίως με θέματα τρέχουσας φύσεως του Οργανισμού, αφού για τα σημαντικότερα επιλαμβάνεται το Συμβούλιο των Διοικητών.

Τα μέλη του Ταμείου

Ως μέλη του ΔΝΤ γίνονται δεκτά μόνο ελεύθερες και κυρίαρχες χώρες. Το 2000 τα μέλη του ΔΝΤ αριθμούσαν 182 χώρες. Στα συστήματα παρακολούθησης των οικονομιών, συνεισφέρουν στατιστικά δεδομένα χωρίς να είναι μέλη του ΔΝΤ, οι Παλαιστινιακές Αρχές, το Χονγκ Κονγκ, όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για την Ευρωζώνη και η Eurostat για όλη την ΕΕ. Επίσης δεν αποτελούν μέλη οι εξής χώρες: Κούβα, Ανδόρρα, Λιχτενστάιν, Μονακό, Ναούρου και Βόρεια Κορέα.

Με σκούρο πράσινο απεικονίζονται οι χώρες μέλη του ΔΝΤ.

Κριτήρια για ένταξη

Οποιαδήποτε χώρα μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος του ΔΝΤ. Η αίτηση θα εξεταστεί πρώτα από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, το οποίο θα υποβάλει έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΝΤ με εισηγήσεις. Οι εισηγήσεις αφορούν το μερίδιο που αναλογεί (quota) στο υποψήφιο μέλος, τον τρόπο πληρωμής της συνδρομής, και άλλους όρους και προϋποθέσεις για ένταξη. Αφού το Διοικητικό

Συμβούλιο εγκρίνει την έκθεση, η αιτούσα χώρα οφείλει να λάβει τα απαραίτητα νομικά μέτρα σύμφωνα με τη δική της νομοθεσία ώστε να μπορέσει να υπογράψει τη σχετική συμφωνία με το ΔΝΤ και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της ως μέλος.

Το μερίδιο (quota) ενός μέλους του ΔΝΤ καθορίζει τη συνδρομή που πρέπει να πληρώνει, το βάρος της ψήφου του, την πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από το ΔΝΤ, και το μερίδιό του σε Special Drawing Rights. Ένα μέλος δεν μπορεί μονομερώς να αυξήσει το μερίδιό του - η οποιαδήποτε αύξηση πρέπει πρώτα να εγκριθεί από το Εκτελεστικό Συμβούλιο. Για παράδειγμα, το 2001 δεν επιτράπηκε στην Κίνα να αυξήσει το μερίδιό της όσο επιθυμούσε, ώστε να παραμείνει στο επίπεδο της μικρότερης οικονομίας των G7(Καναδάς). Έκτοτε, η συνεισφορά της έχει αυξηθεί μόνο ελαφρώς. Πάντως από το 2006 διεξάγεται συζήτηση για αλλαγές στον τρόπο ψήφησης, ώστε να γίνεται πιο δίκαια.

Βοήθεια & μεταρρυθμίσεις

Η βασική αποστολή τού ΔΝΤ είναι να παρέχει τεχνική και οικονομική βοήθεια σε χώρες που βρίσκονται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση. Χώρες μέλη που έχουν πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών μπορούν να ζητήσουν δάνεια και βοήθεια για τη διαχείριση της εθνικής οικονομίας τους. Για να δοθεί η βοήθεια απαιτείται συνήθως από αυτές τις χώρες να προβούν σε μεταρρυθμίσεις (οι οποίες αναφέρονται σε μερικές περιπτώσεις ως «συναίνεση της Ουάσινγκτον»). Αυτές οι μεταρρυθμίσεις συνήθως απαιτούνται, διότι χώρες με σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία μπορούν να δημιουργήσουν οικονομικές, νομισματικές και πολιτικές πρακτικές οι οποίες να οδηγήσουν οι ίδιες το σύστημα σε κρίση. Για παράδειγμα, χώρες με τεράστια ελλείμματα προϋπολογισμού, ανεξέλεγκτο πληθωρισμό, αυστηρό έλεγχο τιμών, ή ιδιαίτερα υπερτιμημένο ή υποτιμημένο νόμισμα διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν στο μέλλον σοβαρό πρόβλημα με το ισοζύγιο πληρωμών. Έτσι, τα προγράμματα αυτά έχουν ως στόχο, να διορθώσουν τις συνθήκες που οδήγησαν στην οικονομική κρίση, και όχι απλώς να χρηματοδοτήσουν την έλλειψη υπεύθυνης στάσης στα οικονομικά.

Όταν η βοήθεια συνίσταται από δάνεια, αυτά συνήθως δίνονται σε δόσεις, καθεμιά από τις οποίες παρέχεται υπό την προϋπόθεση ότι έχουν επιτευχθεί συγκεκριμένοι στόχοι.

Οι επικρίσεις

Η προσέγγιση του ΔΝΤ έχει δεχτεί πολλές επικρίσεις. Σύμφωνα με πολλούς υποστηρικτές του ΔΝΤ, κάποιες από αυτές τις επικρίσεις είναι αποτέλεσμα του ότι οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν καλά τις λειτουργίες και τους στόχους του ΔΝΤ, και αυτό οφείλεται στην έλλειψη διαφάνειας εντός του ΔΝΤ, καθώς και στην περίπλοκη φύση του διεθνούς οικονομικού συστήματος γενικότερα. Στις εισηγήσεις για βελτίωση αυτής της κατάστασης περιλαμβάνεται η μείωση των οικονομολόγων, οι οποίοι - πολλοί φοβούνται - ότι χρησιμοποιούν τις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου ως πειραματόζωα. Από την άλλη, κάποιιοι φοβούνται ότι οι αλλαγές αυτές που προτείνονται εισάγουν θέματα που είναι περισσότερο πολιτικά παρά οικονομικά και τα οποία έχουν ήδη οδηγήσει σε οικονομικές κρίσεις. Σύμφωνα με τον Ούλριχ Μπεκ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει ως πρωταρχικό στόχο την αποτροπή μια παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Οι επικριτές ισχυρίζονται ότι αυτοί που κατευθύνουν την πολιτική του ΔΝΤ εσκεμμένα στήριξαν καπιταλιστικές στρατιωτικές δικτατορίες που πρόσκεινταν φιλικά σε αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες. Οι επικριτές ισχυρίζονται επίσης ότι το ΔΝΤ είναι σε γενικές γραμμές απαθές ή και εχθρικό στις απόψεις τους για δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και εργατικά δικαιώματα. Η αντιπαράθεση αυτή έχει συμβάλει στη δημιουργία του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Άλλοι ισχυρίζονται ότι το ΔΝΤ δεν έχει αρκετή ισχύ για να δημοκρατικοποιήσει κυρίαρχα κράτη, αν και αυτό δεν εντάσσεται ούτως ή άλλως στους δεδηλωμένους στόχους του, οι οποίοι είναι να συμβουλευεί και να προωθεί την οικονομική σταθερότητα. Το επιχείρημα υπέρ του ΔΝΤ είναι ότι η οικονομική σταθερότητα αποτελεί πρόδρομο της δημοκρατίας.

Δύο επικρίσεις από οικονομολόγους είναι ότι η οικονομική βοήθεια δίδεται πάντοτε υπό διάφορες προϋποθέσεις (conditionalities), περιλαμβανομένων των Προγραμμάτων Διαιρθρωτικής Προσαρμογής (Structural Adjustment Programs). Οι προϋποθέσεις, υποστηρίζεται, παρεμποδίζουν την κοινωνική σταθερότητα και επομένως και τους δεδηλωμένους στόχους του ΔΝΤ, ενώ τα Προγράμματα Διαιρθρωτικής Προσαρμογής οδηγούν σε αύξηση της φτώχειας στις χώρες που δέχονται τη βοήθεια.

Κατά κανόνα, το ΔΝΤ και οι υποστηρικτές του είναι υπέρμαχοι της μονεταριστικής προσέγγισης (οικονομία ελεύθερης αγοράς).. Αυτό έχει ως συνέπεια ότι εκείνοι που ανήκουν στη σχολή σκέψης της προσφοράς (supply-side economics) διαφωνούν ανοικτά με το ΔΝΤ. Το ΔΝΤ υποστηρίζει συχνά την υποτίμηση νομισμάτων, την οποία η σχολή της προσφοράς θεωρεί ότι αυξάνει τον πληθωρισμό. Επίσης, συνδέουν την υψηλή φορολογία των προγραμμάτων λιτότητας με συρρίκνωση της οικονομίας.

Η υποτίμηση του νομίσματος συνιστάται από το ΔΝΤ σε κυβερνήσεις χωρών των οποίων η οικονομία βρίσκεται σε κακή κατάσταση. Οι οικονομολόγοι που δίνουν έμφαση στην προσφορά ισχυρίζονται ότι οι κενσσιανές πολιτικές του ΔΝΤ είναι καταστροφικές για την οικονομική ευημερία.

Από την άλλη, το ΔΝΤ μερικές φορές υποστηρίζει «προγράμματα λιτότητας», τα οποία συνεπάγονται αύξηση των φόρων ακόμη και όταν η οικονομία είναι αδύνατη, με στόχο να παρέχουν έσοδα στην κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει το έλλειμμα προϋπολογισμού, κάτι που είναι αντίθετο με την κενσσιανή πολιτική. Αυτές οι πολιτικές επικρίθηκαν από τον Τζόζεφ Ε. Στίγκλιτς, πρώην οικονομολόγο και αντιπρόεδρο της Παγκόσμιας Τράπεζας, στο βιβλίο του *Globalization and Its Discontents*. Ο Στίγκλιτς υποστήριξε ότι, στρεφόμενο σε μια πιο νομισματική προσέγγιση, το ΔΝΤ δεν έχει πλέον έγκυρο στόχο, αφού σχηματίστηκε για να παρέχει κονδύλια σε χώρες για να υλοποιήσουν κενσσιανή αποκατάσταση των πληθωριστικών μεγεθών.

Οι διευθυντές του Ταμείου

Βάσει άγραφου νόμου, ο Διοικητής του ΔΝΤ προέρχεται πάντοτε από την Ευρώπη και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Εκτελεστικοί Διευθυντές, οι οποίοι εγκρίνουν τον Διοικητή, ψηφίζονται από τους Υπουργούς

Οικονομικών των χωρών που εκπροσωπούν. Ο δεύτερος τη τάξει στην ιεραρχία του ΔΝΤ είναι παραδοσιακά Αμερικανός.

Το ΔΝΤ ελέγχεται ως επί το πλείστον από τις μεγάλες δυνάμεις της Δύσης, με το βάρος ψήφου στο Εκτελεστικό Συμβούλιο να καθορίζεται από την οικονομική συνεισφορά της κάθε χώρας στον οργανισμό. Σπάνια το Συμβούλιο υπερψηφίζει αποφάσεις που συγκρούονται με τα συμφέροντα των ΗΠΑ ή των ευρωπαϊκών χωρών.

Ημερομηνίες	Ονόματα	Χώρες
6 Μαΐου 1946 - 5 Μαΐου 1951	Καμίλ Γκουτ	Βέλγιο
3 Αυγούστου 1951 - 3 Οκτωβρίου 1956	Ιβάρ Ρουτ	Σουηδία
21 Νοεμβρίου 1956 - 5 Μαΐου 1962	Περ Γιακομπσον	Σουηδία
12 Αυγούστου 1962 - 30 Απριλίου 1963	Νταβίντ Κολέτ	Ελβετία
1 Σεπτεμβρίου 1963 - 31 Αυγούστου 1973	Πιερ-Πωλ Σβάιτσερ	Γαλλία
1 Σεπτεμβρίου 1973 - 16 Ιουνίου 1978	Γιοχάννες Βίτεβεν	Ολλανδία
17 Ιουνίου 1978 - 15 Ιανουαρίου 1987	Ζακ ντε Λαροζιέρ	Γαλλία
16 Ιανουαρίου 1987 - 14 Φεβρουαρίου 2000	Μισέλ Καμντεσύ	Γαλλία
1η Μαΐου 2000 - 4 Μαρτίου 2004	Χορστ Κέλερ	Γερμανία
7 Ιουνίου 2004 - 31 Οκτωβρίου 2007	Ροντρίγο Ράτο	Ισπανία
1 Νοεμβρίου 2007 - 18 Μαΐου 2011	Ντομνίκ Στρος-Καν	Γαλλία
5 Ιουλίου 2011 - σήμερα	Κριστίν Λαγκάρντ	Γαλλία